

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.Учредникъ и издавателъ **Любомиръ Ш. Непадовичъ.**

ТЕЧ. VI.

Овај листъ излази Вторникомъ, Четвртомъ и Суботомъ на по табака. Цена му е за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. вр. ср. одъ врсте за едан-путъ а 5 вр. ср. за трипутъ.

№ 39.

Кртица.

(изъ Коцебуа)

Ето садъ лежишь предъ моимъ ногама, ти бѣдна кртицо! а я, наслонѣнь на ашовъ, замишлѣнь сматрамъ те. Ти си ми твоимъ маломъ нюшкомъ и са твоє четири шапе много штете овогъ лета учинила. Каква е садъ разлика између тебе и каквогъ великогъ военогъ предводителя, кои на парадной мртвачкой постельи лежи, пошто е петдесетъ вароши опустошио? Ви сте обое мртви. Ви ће те обое бити пра.

Ти си погинула радећи свой одъ природе ти опредѣлени посао. Я самъ те убио у ономъ тренутку, кадъ си ти едну лею мога цвећа рила. Рудари, кои злато изъ земљъ копаю, за кое ми зачину нашемъ животу и наше болести купуемо; робови, кои у име каквогъ азиатскогъ Хана кога они нигда ни видели нису, вароши опустошаваю — умиру такође као и ти у свомъ опредѣленю. Ко ће ми моћи казати, зашто е твоє опредѣление да ти мени шкодишь? и зашто е мое опредѣление да я тебе сбогъ тога казнимъ и да те убиємъ? Зашто я немогу да живимъ безъ плода изъ мое баште? И зашто ти немогаше живити а да у мою башту недирашь? — Неколико мое браће, кои се философима именую, мисле да знаду тай узрокъ. Али — ма колико они мудри били — не познаю они стохиялиту часть едне точке овога целогъ створеня, и саюженъ те точке са вселеномъ. Они незнаду о томе више него што ти мала една кртицо знашь о каквој военной лађи. Али доћи ће време, кадъ ће сви люди — а можда и философи — па може бити и ти бѣдна кртицо, нешто мало више о великомъ плану створеня дознати.

Я знамъ добро поштена животиньо, да ти ниси хтела управо коренъ могъ цвећа и зеля ести, само си тражила оне бубе и црвиће што коренъ могъ цвећа и зеля затир. Ти си дакле воевала противу мой неприятеля, а требало би да самъ ти зато благодаранъ. Али ти си равна адвокатима, кои потроше сво мое иманъ бранећи га. Нисамъ те смео пустити да риешь далъ.

Твоє мале очи нису могле толико светлости сносити колико мое, ти ниси знала ни то да двапутъ два чини четири, а иоштъ манъ ти си могла разликовати добро

одъ зла; али твоє чувство обоняния било е далеко финие него мое, ти си имала сто пута већи слухъ одъ мене. Твоє нюшка вештиє начинѣна него икакавъ сатъ; твоє шапе цѣлеходниє су него икакво орудие за земљдѣлску радню. Чувствованъ и животъ притажавала си ти као годъ и я; ти си волила твоє биће и плашила си се уништєня

Я би се логно кадъ би ко годъ предамною еданъ сатъ разбио, па макаръ то био сатъ мога неприятеля, па опетъ я исти убио самъ тебе, сирота кртицо! — Али као што си ти по закону твога бића црвиће убияла, кои су као и ти свой животъ любили, тако самъ и я опетъ по законима мога бића тебе убио. Оная кои е мене, тебе, и оне мале бубице створио, основао е те законе, и само онъ зна зашто су живећа сущєства тако устроєна, да свагда едно друго убияти мора. — Баремъ я тебе нисамъ мучио. Еданъ ударъ само, и тебе ние више у животу било. Я самъ законе природе као какавъ милостивъ судия извршио.

Ствари на овомъ свету, моя мила кртицо, тако су тесно скопчане, да би заиста радо знати желю, какву ће промену на овомъ свету проузроковати то, што самъ тебе я убио? Безъ сумнѣ велику промену! — али какву? о томъ се може саняти. — Овде край мене стои еданъ лепъ одвећъ якогъ мириса цветъ кои ће скоро процветати. Една лепа девойка — на примеръ — узбере тай цветъ, одне се га у свою собу, и одъ якогъ нѣговогъ мириса добие несвєсть; међу тимъ дуне ветаръ и отвори прозоръ, завѣса залюла се одъ ветра, дође близу свеће и упали се. Сву кућу а после улицу обузме пламень. Државна архива упали се и изгори, а у той архиви пропадне еданъ важанъ документъ, и збогъ губитка тога документа после сто година отвори се жестокъ и крвавъ ратъ, кои читаве државе опустоши. — Да тебе нисамъ кртицо мала убио, ти би коренъ онога цвета изрила и одъ свега тога неби ништа било.

Оди, оди о сирото створенъ, я ћу те закопати и саранити између najlepши мой ружа. Можда ће у будућој години што годъ одъ твои смртни остатка у мирисъ руже прећи; и ко зна, да се после хиляду година наше частице неће састати, или у венцу какве невѣсте, или у дияманту какве краљве круне.

О женскомъ буреню.

(съ немачкогъ)

Мою бившу жену звао самъ, као што е то кодъ свию изображени народа обичай, анђеломъ; мою садашню жену зовемъ, кадъ се на ню разсрдимъ, опадиимъ анђеломъ, али кадъ се брачна непогода разведри анђеломъ са покраћенимъ крилма. „Зашто са покраћенимъ“ питаше ме Милица, кадъ самъ се овимъ изразомъ први путъ послушао: я се збунимъ, еръ јоштъ нисамъ био научно претварати се, нити самъ пакъ знао, како е лажъ у браку преко нужна, и како би црвене очи (одъ плача) безъ овогъ засенка истине јоштъ већма поцрвениле. „Драга Милице“ — говорио самъ я, докъ самъ јој едно парченце шећера, које е врло волела, у ружична устанца метуо, — „мила птичице, заръ я неби морао дрктати за мојомъ срећомъ, кадъ твоя анђелска крила неби мало подкраћена била. Заръ се неби морао бояти да ти неодлетишъ“. . . и кадъ би ти одлетила на небо, гди и естъ твоя постойбина, — заръ ти неби я тамо баръ у мислима слѣдовао“. Али моя добра жена недаде ми ни да изговоримъ. „Ти се дакле боишъ, да ти неби неверна била? питаше ме она, али на одговоръ ние чекала него се намршти, затвори уста и набури се. Узалудъ самъ молио, претио, говорио, најпосле и ћутао, она е непрестано била лютита. Брзо самъ по соби одао горе и доле; у анђелској милини ние ни најманъ узбуђенъ начертано, које я неби съ највећомъ природномъ верношћу описао: любовъ, мрзость, гнѣвъ беснило, очаянъ; моя Милица пакъ ни речице непроговори. Овомъ самъ се приликомъ упознао са славнимъ женскимъ буренѣмъ, и одъ то доба нисамъ га више заборавио. То е био тридесети данъ по мојој свадби, кадъ е моя срећа у обртни кругъ рака ступила. У почетку е моя Милица кадъ се набури имала едну столицу, затимъ е заузимала какавъ ћошакъ, доцније се затварала у едну собицу, докъ ние напоследку упражняванѣмъ дотле дотерала, да се по целой кући бурила.

Я самъ како съ теоретичномъ тако и практичномъ философиомъ прилично упознатъ, Метафизика, Логика, Антропология нису ми башъ тако стране, разумевамъ се у психологији, али са теориомъ женскогъ буреня до садъ јоштъ не мого на чисто доћи. Присвемъ томъ опетъ ћу радо нека истинита начела, коя самъ моимъ искуствомъ дознао, саобштити, коя у садашнѣмъ станю Европе можда неће излишна бити. Буренѣ женско ништа друго ние, него рать поделѣнъ на чете, кои оне пративъ усредоточене силе людске воде и у конь су оне увекъ победители. Шта вамъ може ваша тешка артилѣрия, кадъ комараць за комарцемъ руке, које фитилѣ спремаю, пецкаю и збуною. Каква вамъ е асна, што имате три путъ по сто илјада добро наведени узрока? Жене, као да су съ нь нечастивимъ союзъ заключиле яче су, нико їй не надби. Нѣново е опасно оружје уста коима се за говоръ и ћутанѣ служе. Ако говоре, а ви сте доста паметни и стрпелјиви, онда їй можете по кадкадъ ћутаню принудити, али ако ћуте, (које се у домаћој военно вештини буренѣ зове) онда е сва мука узалудъ да їй на говоръ натерате, ви се морате натрагъ повући, и подъ ма каквимъ условиемъ заключите пиренейски миръ.

Разлюћени човекъ баръ главомъ надвипава облаке свогъ гнѣва, жена пакъ стои съ главомъ подъ грмляюћимъ облакомъ и ни најманъи зракъ мира неосветљава нѣно тамно лице. Кадъ се съ мојомъ Милицомъ сваћамъ, знамъ да ћу се до четвртъ сата опетъ помирити; а мой набури анђео нема ни помисла, да ће икадъ самномъ опетъ лепо живити. Смешно какво неспоразумленѣ естъ узрокъ, што е већма разлоти. Я обично мою драгу супругу зовемъ Милицомъ; али чимъ се почнемо сваћати зовемъ е анђеломъ, ова насъ речъ јоштъ већма завади еръ она држи да се я овимъ тога ради служимъ, да би е изсмејо, — тако вешто зна она овај рать водити.

Я самъ већъ често мојој драгој жени предлагао, да би желю на нѣно буренѣ месечно пренумерирати се, почемъ би јој увекъ и у напредакъ на 30 дана право давао, а притомъ самъ мислио да би много болъ стаяли, али о таквомъ уговору ние хтела ни да чуе. И тако самъ многе набурене дане у момъ домаћемъ календару имао и при концу године метеорологиски биланць неиспада башъ по мене добро. Што пакъ момъ календару јоштъ необичнию а жалостну важность дае, естъ, да я истина данъ и часъ означити могу, кадъ се моя Милица починѣ бурити, али нити дана нити часа, кадъ се престае бурити. Она се тако тио и мало по мало престае срдити, да се неможе опредѣлити, кадъ се и последнѣи гласакъ нѣногъ незадовольства изгуби, и я се изненада у средъ мое обичне среће наћемъ, незнаюћи како самъ до исте дошао. Она ми е еданпутъ поверила, да тако и све друге жене раде; које, кадъ нѣново на миру стоеће срце опетъ навию, пуштаю га да целе часове, половине и четврти избия, преко кои казалька пролази, догодъ казалька на часъ любви не одкуцне. Тако оне мораю радити да їймъ се сатъ нѣнове душе не би повварно.

Кадъ ме моя добра Милица изъ рая, кои ми е сама створила, за неколико часова или дана збогъ нѣногъ буреня изтера, то е моя собствена кривица. Я самъ несмотрено момъ домаћемъ уставу, недостатакъ шпанскогъ устава дао. Моя жена и я образуемо едну камеру, и тако се мора оно случити, што се увекъ у таквимъ случаемъ и догађа: да демократско господарство добие власть надъ аристократскимъ. Женско е срце — као какво атинско тржиште, подъ величественимъ плавимъ небомъ: лене ките цвећа, мирисни южни плодова, приятна милокрвность, духъ, оштроумие, чувство; али и лукавство, ћудъ, непостоянство и неблагодарность. Гди е пакъ домаће законодавство мудро на две камере раздѣлно, гди човекъ горнѣи домъ, а жена долнѣи саставля: ту ће се волне демократие о стеве демократие разбити, на коима е стенама како престолъ тако и миръ основанъ!

ђ. М. П.

М а л и н е.

Слобода безъ разума ужасанъ е даръ.

Шта га їй е, кои обраћаю умъ свой само на тако-ве ствари, које нити су нѣима самима, нити другима полезне! И онај човекъ, кои поредъ учения наука; такође на истинитомъ изображеню и благороденю срца свога неради, раванъ е трутовима, кои се одъ прильжаня трудолюбиви пчела рана, а сами ништа не раде.

Напрегнутъ радъ производи изнуренъ. Ово станъ спроводи праздноћа нека, огъ кое би се човекъ радо изчупати хтео. Али сасвимъ безъ занимања бити нити оће нити може по природи својој; а да отмиње послове разума у реченомъ стану продужи ние способанъ. Зато почне онъ за предњимъ станѣмъ, кое би кадро било, оба края, кои еданъ другомъ противорече, саединити, напрезанъ у сагласно раздвоити и узаймичанъ прелазакъ изъ едвогъ стана у други олакшати. Средство зато надомимо у естетичномъ чувству, или у чувствованно лепога. Найпространии кругъ за човечески духъ, кой за дѣлательносту тога рода жедни, отвора театаръ, почемъ онъ свакој сили душевной рану дае, безъ да икоју напрегне, и — почемъ онъ само за забавлянь служи, а у исто време разумъ и срдце изображава.

Машина ће една само у томъ случаю оно чинити, шта треба да чини, ако су саставне части, изъ кои се она састои, не само свака за себе цѣлсходно изпословане, него ако су оне и међу собомъ у надлежној свези. — Театаръ е та машина. Нѣгове су понаособне саставне части: позориште, поетична сочиненя, стихотворци, играчи и светъ. Есу л' ове саставне части какве треба да су, сто е л' оне међу собомъ у надлежној свези, то неће ни едно одъ театра очекује се дѣйство изостати.

Задовольнимъ незове се ни на кои начинъ равнодушанъ. Велика е разлика између паметно мудра човека, кои важность ствари точно испитуе и потоме пресуду своју изриче, и између неразумногъ непостоянства лажкомисленогъ човека, кои ни за какавъ други законъ незна, него за случай, и све по својој вољи пресуђуе. Истина обое неводе бригу за будућность, али ко ће одъ нѣхъ двоє исту за себе најболѣ преправљну ваћи?

Прави каменъ мудри люди гробни е каменъ, кои певео нашъ покрива. Нашегъ великогъ лѣкара, гробъ, сваки данъ за советъ читати, то е единаи путъ къ оздрављеню.

Човекъ, за мудрость и добродѣтель опредѣленъ, по-наишише досиѣва до тога текъ после млого блудня. Безъ обрабативаня, безъ углаженя, безъ добротворне брига отца, учителя власти по већој части е онъ сурови плодъ, или лудъ, или рѣавъ, или обое.

Душе, кое су една за другу створене, теже една другој на сусреть, како се и гди се годъ сретну.

Са познаванѣмъ, да честногъ приятеля поредъ себе имамо, осећамо се у туђима тако домаћима, као што се безъ овогъ обстоятелства у постоибини својој странама осећати можемо.

Срећа никоме неда доста, а понекоме сувише.

Илядама люди сматраю веро-законъ као намрштеногъ апсанцию, коя само укорава и казни, коя само одриче и украћуе, и тераю е изъ свакидашиѣгъ обхођеня у скупе сате ладне, приморане молитве. Они е непознано. Иначе се неби одчуавали изъ руке добре приятельце и неби се съ намеромъ за нѣнъ благословъ преварили.

Све, што земля за насъ узрети дае, то е последнѣ. Свуда стае стопа наша само на остатке онога, што е негда било; цела е наша судбина смеса одъ изчезнувши

радости и проливени суза, и нешто савршено и трајуће бадава ми овде тражимо.

Ако се ти на то навикнешъ, да твоимъ приятельма увекъ приятанъ совѣтъ дадешъ, то ће они редко узрока имати, да ти за то благодаре.

СРБСКЕ НОВОСТИ.

— Почетитель правосудия и просвѣт г. С. Марковићъ отишао е съ фамилиою на 20. дана до у Пешту, а височайше одређенъ е г. Ђемя Ставовићъ чл. совѣта да га за време у дужности заступа.

— Директоръ београд. Гимназије г. Лука Павловићъ дао е на свое звание оставку; на нѣгово место постављенъ е г. Ђ. Ђирићъ досаданъ профессоръ историе гимназије.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Изъ Париза являю да е царъ намѣранъ опетъ войску на манѣ брой свести, стваръ швайцарска неће се јоштъ моћи свршити. Швайцарска само пристае на то да краљ прайски носи титулу княза наенбуршкогъ докъ е онъ живъ, а нѣговъ наслѣдникъ не.

— Изъ Црне горе нестижу ништа болѣи гласови. Раздоръ се све већма распростире. Князь Данило јоштъ се ние повратио.

— Рускомъ генералу Тотлебену указују се найвеће почести у Паризу. Нигда више руса ние било у Паризу него сада. Велике се преправне чине за дочекъ велик. княза Константина.

— Изъ Париза являю: да е збогъ прокламацје Ледри-ролела изъ Лондона, немира било, и одкривена су у Паризу нека тайна договараня. До садъ е 105. персона збогъ такви саставя и договараня позатворано.

Паризъ 30. Марта

За дочекъ великогъ княза рускогъ Константина чине се у Паризу огромна спреманя. Сяиность овога дочека превазићи ће све, што е Паризъ досадъ томе подобно видю. Флотски министеръ дочекаће Нѣг. царско величество великогъ княза Константина и првогъ адмирала у рускомъ у Тулону (ратномъ французскомъ пристаништу); гди ће се нѣму за честь држати велика смотра и упражнения французске флоте. Ратни пакъ министеръ отићиће високомъ госту на сусреть чакъ до Лиона. — Царъ Наполеонъ наумио е, да овогъ знаменитогъ госта као сына цара Николе и брата владајућегъ цара сверуцинскогъ дочека съ найвећима блескомъ и одличьемъ. Дочекъ ће имати свуда карактеръ воени, будући великѣи князь путуе самъ, а не са својомъ супругомъ. Париске улице већ врве одъ високи руски офицера кои ће сачинявати свиту великогъ княза. Између ови офицера налази се и прослављени ђенераль Тотлебенъ храбри бранитель Севастополя.

— Говори се да ће удовица царица руска такође у Паризъ отићи.

Изъ Петербурга являю, да царъ руски неће овогъ лета путовати у Италию и Француску, као што се то поговарало; али князь Горчаковъ, министеръ внутренѣи дѣла и ђенераль Сихозанетъ, воени министеръ, ићи ће

у Берлинѣ, и као што се говори, збогъ неки важни политички намѣрена.

— По извѣстияма изъ Хине ние се брзомъ миру надати, и огорченѣ е противъ Енглеза велико.

По најновимъ вѣстима бавиће се велики князь Константинъ у Паризу недељу дана дуже, него што е намишљено било.

Стецница су отворена :

При Суду вар. Београда надъ мас. поч. Лазара Павловића бив. Пиљара оvd. до 25. тек. мес.

При Суду Крушевачкомъ надъ мас. поч. Милана Милосављевића до 17. тек. мес.

О Г Л А С И.

Кодъ долеподписаногъ може се за врло евтину цену свакоякогъ оружја добити и то: двоцевке ширие и тешниѣ, дуже и краће, съ цеферомъ и безъ цефера, голице и штуцева на временъ и на капслу, свакояке величине пиштоля мали и велики съ две и съ едномъ цевкомъ на капслу.

ТОМА ТЕШИЊЪ

пушкарски майсторъ у кући
(1—3) Янѣ Мецовалиѣ на Теразијама

Кафана постоећа на теразији коју се 1 путъ Јосифова, 2 путъ кодъ златногъ паува звала, являемъ почитаеомъ публикуму и странимъ гостима да се иста кафана одъ сада кодъ „Айдукъ Велька“ зове. У исто време давајући на знаиѣ да самъ означену кафану съ добримъ квартиромъ, пишемъ, еломъ, шталомъ и послугомъ снабдѣо, за кое я долеподписани свакомъ госту ячимъ.

Илия Николићъ,
кафеѣица

(2—3) У новой кући г. Игната Станимировића професора Права има три дућана са спореднимъ собицама одъ идућегъ ђурђевадна подъ кирию. Ко жели узети, нека се прияви у истой кући, гди ће се о свему што жељно буде извѣстити.

(2—3) Долеподписани обавлюемъ како почитаеомъ оварошкомъ публикуму тако и окреснимъ трговцима, меанѣицама и кафеѣицама, да имадемъ различита пића како на мало тако и на много на продаю и то умереномъ ценомъ, а къ томе радъ самъ и дућанъ са ликерѣискомъ радњомъ савсимъ предати, ко би имао волю шта купити или одъ едика или одъ пића или и дућанъ са едикомъ у коликому

е потреба и у колико се погодимо за готове новце или на почекъ са добримъ емѣица нека се изволи притяжателью на Стамбол-капию у кући г. Јосифа З. Ресавца подъ фирмомъ „златногъ Слона“ погодбе ради приявити
У Београду 26. Марта 1857.

Михаилъ Николићъ
ликерѣица.

(3—3) Кућу мою на Врачару, близу воене школе са баштомъ, воћемъ и лозама засађеномъ, даемъ подъ кирию одъ ђурђева дна, за едну годину, или за више времена; а я продаемъ е.

У Београду 20. Марта 1857.

Сима Весовићъ
Предсѣдатель Суда, ванредно Гл. Контр. причисленъ.

ПРОДАЈА ВИНА

Долеподписани има врло добра бела и црна карловачка вина а тако исто и добра винска сирѣта по умереной цени на продаю. Ко жели узети нека изволи явити ми се. (3—3)

Јованъ Павловићъ,
у кући г. Косте Антуле
на малой пиаѣи.

(2—3) Подписани има врло лепа бела брашна, аусцугъ звана, а тако исто и врло лепа пасуля съ умереномъ ценомъ на продаю.

У Београду 21. Марта 1857.

Јованъ Жарковацъ
спробу куће г. Ресавца
кодъ два златна лаѣа.

(2—3) Кодъ Тоше Поповића бирташа кодъ „Дампѣшиѣа“ има лепа Карловачка вина по два гроша ока. Ко жели на више узети може евтиние добити.

(2—3) АНТОНІЕ ГОЙКОВИЊЪ
пинтеръ у кући својой на пиаѣи из-

При Суду Ягодивскомъ надъ мас. поч. Илия сина поч. Григория Павловића изъ Парађина до 29. тек. мес.

При Суду Валѣвскомъ надъ мас. поч. Милована Петровића изъ Уба до 29. тек. мес. — Надъ мас. поч. Миће Илия изъ Седлара до 29. тек. мес.

Продавање се:

Началн. Окр. Подринскогъ продавање добра задуже-ногъ Милисав Пакћа изъ д. Добрића 16. 17. и 18. тек. м.

Началн. Окр. Валѣвскогъ продавање добра Милована Ђвтића изъ Попадића 11. 12. и 13. тек. мес.

Овај ће листъ у Четвртакъ после праздника изићи.

даѣ савъ горњи спратъ, кои се состои изъ 4 собе, куйномъ, пространимъ гонгомъ и подрумомъ, одъ идућегъ ђурђева дна подъ кирию. Кои би поменути квартиръ жељно имати, нека се притяжателью, погодбе ради прияви.

Подписани дошавши ово дана изъ Беча и Брина, снабдѣо е свою трговину свакостручнимъ израђенимъ альяинама летњимъ како за одрастле, тако и за децу, осимъ тога има у изобилию разни најнови и најизредни штоѣова за летнѣ альяине, и у станю е сваку наручбину што само брже може бити свршита. Цена е према саданѣмъ станю врло умерена.

У Беогр. 27. Марта 1857.

ТОМА СТОЈАНОВИЊЪ
шнайдеръ кодъ „Паризца.“

ШАВЛЕ БАШКАЉИЊЪ.

у кући својой на пиаѣи издаѣ савъ горњи спратъ, заедно са особитимъ мутвакомъ, трапезарномъ, шпайзомъ, шталомъ за 4 коња и врлн пространомъ отлуканомъ, шупомъ за више кола, шупомъ за дрва и особитимъ подрумомъ одъ идућегъ ђурђева дна подъ кирию. (3—3)

(2—3) Кућу мою съ плацемъ у Крагуѣвцу више конака спрамъ куће г. Туцаковића продаемъ. Кои би имао волю исту купити, века 10. Априла т. г. дође на лицитацию, коя ће се тога ради у Крагуѣвцу држати, и кадъ ће се кућа, ако добра цена изиђе, тѣслимѣти.

У Београду 29. Марта 1857.

Илия М. Ракићъ.